

CGRLKAVZEBNAA

priručnik za bogoslovna učilista

CRKVENA GLAZBA

CRKVENA GLAZBA

Priručnik za bogoslovna učilišta

SRPSKO KATOLIKANSKO DRUŠTVO
GLAZBA I METODA

NOVI SARB, 1988

CRKVENA GLAZBA

Priručnik za bogoslovna učilišta

HRVATSKO KNJIŽEVNO DRUŠTVO
SV. ĆIRILA I METODA

ZAGREB, 1988.

CRKVENA GLAZBA

Priručnik za bogoslovna učilišta

Organizator: Institut za crkvenu glazbu KBF u Zagrebu
Imprimatur: Nadbiskupski duhovni stol u Zagrebu, broj: 18/88 od 8. I. 1988.
Odgovara: mo. Anđelko Milanović
Recenzenti: Profesori Instituta i vanjski suradnici
Lektor: s. Bonita Kovačić
Korektor: Josip Korpar
Izdanje: »Sv. Cecilija« - Priručnici
Sva prava pridržana
Izdavač: HKD sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu
Tisak: Sveučilišna naklada Liber

SADRŽAJ

PREGOVOR	5
GREGORIJANSKI KORAL	
Notno pismo gregorijanskog korala	8
Kromatski znaci	8
KORALNE NOTE	
Osnovni oblici	8
Neume od dvije note	9
Neume od tri note	10
Neume od četiri note	11
Neume od pet i više nota	12
Likvescentne neume (ukrasne)	12
Strophici	12
Pressus	13
Kako se pjevaju neume	13
Pomoćni znaci u koralu	13
Stanke	13
Pomoćni ritamski znaci	14
Transkribiranje koralnih napjeva	15
Neume (tabela)	16
MODUSI ILI TONUSI U KORALU	19
RITAM U KORALU	21
Ictus	22
Pravila za smještaj ictusa	22
Oznake velikog ritma	23
PSALMODIJA	
Opći dio	24
Melodijska struktura psalama	25
Posebni dio	
I. modus	27
II. modus	27
III. modus	28
IV. modus	28
V. modus	29
VI. modus	29
VII. modus	30
VIII. modus	30
Tonus peregrinus (hodočasnički)	31
Tonus in directum	31
Tonus ad libitum	32
Gregorijanski napjevi za psalme	33
PUČKI OBLICI U CRKVENOM PJEVANJU	
UVOD	37
O POJMU KORALA	37

HIMAN	
Što je himan	38
Strofa crkvenog himna	40
Melodija crkvenog himna	40
SEKVENCA	
Uz pojam sekvence	41
Nastanak i povijesni razvoj	43
Oblici sekvence	44
TROP (TROPIRANJE)	
Uz pojam tropa	45
Oblik tropa	45
Razvoj tropa	47
BIBLIJSKI KORAL	
Uz uvod	48
O Lutheru	48
Naziv i pojam biblijskog (luteranskog) korala	49
Struktura biblijskoga korala	49
Hrvatski korali biblijskog tipa	51
Koralne obrade	54
CRKVENA POPIJEVKA	
Uz ime i pojam	56
Glazbena struktura crkvene pučke popijevke	60
Hrvatski korali ili crkvena pučka popijevka uopće u povijesti	60
Napomena 1	63
Napomena 2	63
Na kraju jedna važna primjedba	66
OSNOVE GLAZBENE ESTETIKE	
PREDGOVOR	67
UVOD	67
Povijesni pregled estetike	68
Najstarije razdoblje	69
Estetski pogledi Platona i Aristotela	70
Srednji vijek	71
Doba renesanse	72
Počeci sistematske estetike u 18. stoljeću	72
Estetski pogledi Eduarda Hanslicka i neki elementi estetike	73
Problemi oko ishodišta estetike	74
Definicija glazbene estetike	75
Susret s glazbenim djelom	76
Koliko i kako vrednujemo umjetničko djelo?	77
Stil u glazbi	78
Izričaj i značenje u glazbi	79
Ususret duhovnoj glazbi	82
Liturgijska glazba	83

Crkvena popijevka	84
Ritam i recitativna melodija crkvene popijevke	85
Glazbena ekspresivnost u crkvenoj popijevci	87
Glazbena struktura pripjevnog psalma	87
Pokoncilska liturgijska glazba	88
Uloga orguljaša u liturgijskom slavlju	90
Bilješke	92
Izabrana literatura	94

CRKVENI DOKUMENTI O LITURGIJSKOJ GLAZBI

UVOD	95
PRETKONCILSKI DOKUMENTI	95
KONCILSKA KONSTITUCIJA O SVETOJ LITURGIJI	
SACROSANCTUM CONCILIUM, VI. poglavlje	
SVETA GLAZBA	96

UPUTA O GLAZBI U SVETOM BOGOSLUŽJU

INSTRUCTIO MUSICAM SACRAM	
UVOD	104
Neki opći propisi	105
Tko ima udjela u liturgijskim obredima	106
Pjevanje u svetoj Misi	108
Pjevanje božanskog časoslova	109
Sveta glazba u dijeljenju sakramenata i blagoslovina, u posebnim obredima liturgijske godine, u svetoj službi Božje riječi te u pobožnim i svetim vježbama	110
Jezik u pjevanim liturgijskim obredima i čuvanje bogatstva svete glazbe	111
Priređivanje napjeva za tekstove na narodnom jeziku	112
Sveta glazbala	113
Odbori za promicanje svete glazbe	114
ZAKLJUČAK	122
DODATAK	123
RIMSKI MISAL, odabrani dijelovi iz Opće uredbe rimskog misala	123
BOŽANSKI ČASOSLOV, odabrani dijelovi iz Opće uredbe	
Liturgije časova	130
Odobrenje BKJ Hrvatske liturgijske pjesmarice	
Pjevajte Gospodu pjesmu novu	133
Odredba dr. Franje Šepera, nadbiskupa zagrebačkog	133
LITERATURA	
Crkveni dokumenti	133
Komentari	134

POVIJEST GREGORIJANSKOG KORALA

UVOD	135
------	-----

GREGORIJANSKI KORAL - NAZIVI	136
Oznake gregorijanskog pjevanja	137
OBLCI GREGORIJANSKIH NAPJEVA	
Općenita podjela napjeva	137
Podjela prema liturgijskoglazbenom obliku	138
Analitički vid pojedinog napjeva	138
GLAZBENE KULTURE KOJE SU UTJECALE NA POSTANAK I RAZVOJ GREGORIJANSKOG PJEVANJA	138
RAZDOBLJA U POVIJESTI GREGORIJANSKOG KORALA	139
I. RAZDOBLJE: RAZVOJ GREGORIJANSKOG PJEVANJA	140
Rimsko pjevanje do Grgura Velikog	140
II. RAZDOBLJE: CVAT GREGORIJANSKOG PJEVANJA	141
Grgur Veliki	141
Obnoviteljski zahvat Grgura Velikog u crkvenoj glazbi	142
Rimska »schola cantorum«	143
Širenje rimskog (gregorijanskog) pjevanja izvan Rima	144
Pronalazak notnog pisma	145
Skladatelji i priređivači gregorijanskih napjeva	145
III. RAZDOBLJE: PAD	
Uvod	146
Trop i sekvencije	147
Razvoj notnog pisma	148
Skriptoriji	148
Gvido iz Arezza	149
Krivo provedena obnova gregorijanskog korala	150
IV. RAZDOBLJE: OBNOVA	151
OSTALE VAŽNIJE GRANE KRŠĆANSKOG PJEVANJA	152
Ambrozijansko pjevanje	152
Mozarapsko pjevanje	153
Galikansko pjevanje	154
GLAZBA ISTOČNIH CRKAVA	
Bizantsko pjevanje	155
KOPTSKA, ABESINSKA I ARMENSKA GLAZBA	
Koptska glazba	157
Abesinska glazba	157
Armenska glazba	158
PJEVANJE ISTOČNIH SLAVENSKIH CRKAVA	
Rusko pjevanje	158
Srpska crkvena glazba	159
Makedonsko crkveno pjevanje	160
POVIJEST CRKvene GLAZBE CRKVE U HRVATA	
UVOD	161
Napomena	162

GLAZBENA RAZDBOLJA	
GREGORIJANSKI KORAL	163
GLAGOLJAŠKO PJEVANJE	
Osnovni podaci	164
Pojava glagoljaškog pjevanja (do sredine 13. stoljeća)	165
Slobodni razvoj glagoljaškog pjevanja (od sredine	
13. do sredine 15. stoljeća	166
Prve glagoljicom tiskane liturgijske knjige u nas	167
PRVI TRAGOVI VIŠEGLASNE I INSTRUMENTALNE GLAZBE	
(12. i 13. stoljeće)	168
PRVI PODACI O GRADSKIM GLAZBENICIMA	
I ORGULJARIMA (14. i 15. stoljeće)	169
KASNA (VISOKA) GLAZBENA RENESANSA (16. stoljeće)	170
GLAZBENI BAROK (17. stoljeće)	171
Skladatelji u domovini	172
Skladatelji u inozemstvu	173
Pavlinska pjesmarica	174
Graditelj orgulja	174
KASNI GLAZBENI BAROK (18. stoljeće)	174
Skladatelji u domovini	175
Skladatelji u inozemstvu	176
Zbornici bogoslužne glazbe	176
Graditelji orgulja	177
RAZDOBLJE GLAZBENOG ROMANTIZMA (19. stoljeće)	
Opći osvrt	179
Obnova crkvene glazbe u Austrijskoj Monarhiji	180
Crkvene pjesmarice kao promicatelji austrijske obnove	
crkvene glazbe	180
Glagoljaško pjevanje u vrijeme II. austrijske vladavine (1813 - 1918) .	181
Božićne popijevke A. A. Baričevića i F. Langera	182
Skladatelji - priređivači crkvenih pjesmarica - prepisivači liturgijskih	
knjiga - pisci teoretskih djela s područja crkvene glazbe	182
Naši poznati skladatelji 19. stoljeća i njihova	
duhovna (liturgijska) djela	185
Narodno ilirsko skladnoglasja društvo	186
Orguljarstvo u 19. stoljeću	186
Crkveni glazbenici na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće	188
DVADESTO STOLJEĆE	
Opći osvrt	191
Dokumenti o crkvenoj glazbi	191
Cecilijanski pokret	192
Crkvene pjesmarice	195
Skladatelji u doba cecilijanskog pokreta	196
NAJNOVIJA NASTOJANJA OKO OBNOVE CRKVENE GLAZBE .	203
Albe Vidaković i njegov skladateljski krug	207
Skladatelji od II. vatikanskog sabora	208

Skladatelji od II. vaticanskog sabora	208
Muzikološka nastojanja	210
Orguljarstvo u 20. stoljeću	210
ZBORSKA GLAZBENA REPRODUKCIJA	211
Literatura	213
SADRŽAJ	215

167	Pive glazbenih i skladateljskih knjižica u nas
168	PRVI TRAGOV I VIŠEGLAZNE INSTRUMENTALNE GLAZBE (12. i 13. stoljeće)
169	TRVI PODACI O GRADSKIM GLAZBENICIMA
170	I ORGULJARIMA (14. i 15. stoljeće)
170	KAZNA (VISOKA) GLAZBENA RENESANSA (16. stoljeće)
171	GLAZBENI BAROK (17. stoljeće)
172	Skladatelj u domovini i u inozemstvu
173	Skladatelj u inozemstvu
174	Pavliška pjesmarica (17. stoljeće)
174	Gradnja orgulja
174	KASNI GLAZBENI BAROK (18. stoljeće)
175	Skladatelj u domovini
176	Skladatelj u inozemstvu
176	Epitoni bogoslužne glazbe
177	Gradnja orgulja
177	RAZDOBLJE GLAZBENOG ROMANTIZMA (19. stoljeće)
179	Opći osvrt
180	Omova crkvene glazbe u Austriji (Mozart)
180	IV. RAZDOBLJE (19. stoljeće)
180	Crkvene pjesmarice kao promicatelj austrijske glazbe
181	Crkvene glazbe
181	Glazbena pjevanje u vrijeme II. austrijske vladavine (1813-1818)
182	Glazbene pjesmarice A. A. Barbicevica i F. Langera
182	Glazbena pjevanje u vrijeme II. austrijske vladavine (1813-1818)
182	Skladatelj - priredivač crkvenih pjesmarica - prepisivač liturgijskih knjiga - pisac teoretskih djela s područja crkvene glazbe
182	Glazba istočnih crkava
183	Nasi poznati skladatelji 19. stoljeća i njihova djela (liturgijska) (dela)
183	KOPTSKA, ARMENSKA I ARMENSKA GLAZBA
186	Koptska glazba
186	Armenska glazba
186	Armenska glazba
188	Orguljarstvo u 19. stoljeću
188	Crkveni glazbenici na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće
188	CRKVENI GLAZBENICI NA PRIJELAZU IZ 19. U 20. STOLJEĆE
191	Opći osvrt
191	Opći osvrt
191	Dokumenti o crkvenoj glazbi
192	Cecilijanski pokret
192	Crkvene pjesmarice
196	Skladatelj u doba Cecilijanskog pokreta
196	RAZDOBLJE
203	RAZDOBLJE
207	Albe Vidarović i njegov skladateljski krug
207	Skladatelj od II. vaticanskog sabora
208	Skladatelj od II. vaticanskog sabora

